

Alegat. 128.

Sprawozdanie

komisyi górniczej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie spraw górniczych.

Wysoki Sejmie!

Galicyjski przemysł naftowy nie zwrócił na siebie jeszcze tyle uwagi, ile zasługuje. Sama Austria sprowadza nafty zagranicznej rocznie około 1,050.000 cetnarów metrycznych, wartości 17 do 23 milionów zł., a ponieważ w środkowej Europie w samej tylko Galicyi znajduje się nafta, więc posiada Galicya przemysł niezmierniej doniosłości, a w nim źródło nadzwyczajnego bogactwa krajowego.

Dotąd jednakże Galicya produkuje tylko 150.000 cetnarów metrycznych nafty, albowiem nikt się nie opiekował tym przemysłem, ani rząd, ani kraj, a trudności z jakimi walczyć musi są wielkie i liczne. Nafta nasza konkuruje na targach monarchii austro-węgierskiej z produktem amerykańskim, który w domu jest wolny od wszelkich opłat fiskalnych. Ameryka zniosła akcyzę w r. 1870, u nas zaś opłacają przedsiębiorstwa podatek z robótowy i dochodowy, raz w kopalniach, a drugi raz w dystylarniach, podatek dochodowy płacą nawet tam, gdzie jeszcze dochodu nie ma; każde sprawienie maszyny lub św. dra, a zatem wydatek, uważany jest za rozszerzenie przedsiębiorstwa i wpływa na powiększenie podatku zarobkowego. Sam powiat gorlicki płaci 20.000 zł. podatków, która to suma byłaby użyta na rozszerzenie przemysłu naftowego, a co gorsza nad młodym tym przemysłem zawisł groźny projekt nowego podatku, konsumcyjnym zwanego, groźny pod względem cyfry w stosunku do cła, i groźniejszy pod względem sposobu jego ściągania i kontroli.

Rosya produkuje także naftę, za którą opłacała początkowo akcyzę po 16 kopiejek od puda. Aby młodemu przemysłowi dać możność rozwinięcia się, Rosya poszła za przykładem Ameryki i uwolniła ten przemysł na lat 10 od wszelkich podatków, a nadto zasłoniła go cłem znacznym od konkurencyi z naftą zagraniczną, zaczęło poszło tak wielkie zwiększenie produkcji, iż zaspokaja potrzeby całego państwa.

Ameryka utworzyła dla swojej ropy tak tani transport, iż beczka ropy z Nowego Jorku do Wiednia nie kosztuje więcej, jak beczka z Borysławia do Wiednia, podczas gdy nasza wydobywana najczęściej w niedostępnych miejscowościach wależyć musi nadto z brakiem środków komunikacyjnych wewnątrz kraju, zanim się do kolei dostanie.

Sejm nasz biorąc w opiekę nasz przemysł naftowy, wraz z innemi sprawami górnictwem, uchwalił na posiedzeniu z d. 18 Października 1878 r. ustanowienie inżyniera górnika przy Wydziale krajowym, utworzenie Rady górniczej, przeznaczył 2000 zł. dla prac zakładu geologicznego w Wiedniu celem przyspieszenia mapy geologicznej naszego kraju, i 10.000 zł. na zbadanie głębszych pokładów ziemi, osobliwie w okolicach naftowych. Jakoż wedle przedłożenia Wydziału krajowego, z którego zdajemy sprawę, inżynier dla spraw górniczych został już przy Wydziale krajowym ustanowiony, i Rada górnicza jest utworzona, która też gorliwie zajęła się powierzonymi jej sprawami; nadto na przyspieszenie mapy geologicznej wydał Wydział krajowy 1820 zł., lecz suma 10.000 zł. przeznaczona na badania głębszych pokładów ziemi nie została użyta, dla tego też Wydział krajowy nie spuszczać z uwagi tak wielkiego źródła bogactwa krajowego i opierając się na opinii Rady górniczej, w przedłożeniu swoim przedstawił Wysokiemu Sejmowi następujące żądania:

a) na badania głębszych pokładów ziemi	10 000 zł.
b) na badania geologiczno-górnictwa kraju do rozporządzenia Wydziału kraj.	3.000 „
c) na także badania dodatkowy zasiłek komisji fizyograficznej w Krakowie	500 „
d) na nagrody i to przeważnie za najlepiej opracowane dzieło lub podręczniki o wyrobie i użytkowaniu wszelkich pobocznych produktów, otrzymywanych przy wyrobie ropy i na subwencje lub stypendya dla chemików dla dokładnego poznania i wystudjowania sposobów wyrobu i użytkowania produktów pobocznych otrzymywanych przy wyrobie ropy	3.000 złr.

Co do wniosku Wydziału krajowego pod literą a biorąc na uwagę powody, dla których suma 10.000 złr. z roku 1878 na badania głębszych pokładów ziemi nie mogła być użytą, a mianowicie, że była za małą, aby nią znaczniejszego dzieła dokonać, że zaś znaczniejsze dzieło rozpoczęte być nie mogło w obec niepewności, czyli w dalszych latach wysoki Sejm na podobne badania pewną sumę przeznaczyć zechce.—Komisya górnicza jest zdania, iż należy Wydziałowi krajowemu zapewnić przez lat pięć po 10.000 złr. na cel pomianiony, aby był w stanie z radą górniczą ułożyć plan i program robót wykonywać się mających. Nadto w rozrządzaniu sumą 50.000 złr. na lat pięć ustanowioną, należy Wydziałowi krajowemu zostawić o tyle wolne ręce, iżby w jednym albo drugim roku wolno mu było w miarę potrzeby więcej lub mniej jak 10.000 złr. użytkować, dlatego też co do punktu tego komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przeznacza

a) na badania głębszych pokładów ziemi	10.000 zł
przez lat pięć od r. 1881 z wolnością użycia w jednym lub drugim roku tego pięcioletnia większej sumy jak 10.000 złr.	

Co do wniosków Wydziału krajowego pod literami b, c, d. Komisya wnosi ich przyjęcie w brzmieniu Wydziału krajowego.

W dalszem załatwieniu przedłożenia Wydziału krajowego, tudzież petycji „Komitetu Towarzystwa dla rozwoju przemysłu naftowego w Galicyi“ l. 642, w której to towarzystwo domaga się zrównania galicyjskiego przemysłu naftowego pod względem podatkowym z Ameryką i Rosyą, Komisya wnosi:

Wysoki Sejm uchwala:

- 1) Sejm wzywa c. k. Rząd, aby za przykładem Ameryki i Rosyi, postarał się na drodze ustawodawczej o uwolnienie galicyjskiego przemysłu naftowego od podatków na lat 10.
- 2) Wydział krajowy ma wziąć w opiekę komunikację w okolicach przemysłu naftowego i udzielać będzie subwenyj na drogi powiatowe lub gminne tych okolic.

W szczególności zaś Wydział krajowy zechce uregulować konkurencyę budowy i konserwacyi dróg dojazdowych do kopalń.

Nareszcie dla ułatwienia nabywania gruntów włościańskich dla produkcyi nafty i wosku ziemnego i zabezpieczenia na nich praw nabywców, wysoki Sejm raczy uchwalić:

- 3) Sejm wzywa Wydział krajowy, aby się wstawił do Prezydów sądów krajowych wyższych we Lwowie i Krakowie, aby przyspieszyły zaprowadzenie hypotek włościańskich w okolicach przemysłu naftowego i kopalń wosku ziemnego.

Lwów dnia 14 lipca 1880.

Ig. Łukasiewicz,
przewodniczący.

Dr. Zyblikiewicz,
sprawozdawca.

